

APUA SINUN AVULLASI

Hallituksen raportti
yleiskokoukselle
toimikaudesta 2011-2014

Suomen Punainen Risti
Yleiskokous Turussa 7.-8.6.2014

16.5.2014

Suomen Punainen Risti Yleiskokous 7.-8.6.2014, Turku

Hallituksen raportti Turun yleiskokoukselle

Vahvempana huomiseen

Suomen Punainen Risti voi tänään katsoa luottavaisena tulevaisuuteen. Oulun yleiskokouksessa kuusi vuotta sitten käynnistetty ja Lahdessa kolme vuotta sitten vauhditettu järjestön ydintoimintojen määrätietoinen kehittäminen tuottaa hyviä tuloksia. Punainen Risti voi hyvin sanoa olevansa rohkea ja luotettava auttaja niin kotona Suomessa kuin maailmallakin. Kotimaan auttamisvalmius ja varautumistyö on tehostunut ja kansainvälisellä kentällä Suomen Punainen Risti on edelleen nopea, tehokas ja arvostettu toimija.

Päättymässä oleva yleiskokouskausi ei ole ollut helppo. Tuskin kukaan uskoi, että vuonna 2008 alkanut kansainvälinen talouskriisi jatkuisi vielä vuonna 2014. Yleisesti ajateltiin, että kyseessä on vain ohimenevä kansainvälisen talouden notkahdus. Näin ei kuitenkaan ollut. Talous ei Suomessakaan ole vielä palannut aiemman tasoiselle kasvu-uralle. Tällä on ollut tietysti vaikutuksensa myös Suomen Punaisen Ristin talouteen.

Lahden yleiskokous päätti kolme vuotta sitten, että järjestön talous on tasapainotettava Turun yleiskokoukseen mennessä. Näin on tapahtunut. Käytännössä tämä on merkinnyt sitä, että hallitus on joutunut käyttämään poikkeuksellisen paljon aikaa talouskysymysten ja niihin liittyvien kokonaisuuksien käsittelemiseen. Se ei ole aina ollut helppoa ja mukavaa, mutta se on ollut tavattoman tärkeää Punaisen Ristin riippumattomuuden ja toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi.

Turussa valittava uusi hallitus voi siis aloittaa työnsä vakaalta pohjalta. Tasapainon saavuttaminen ei ole onnistunut vain kuluja vähentämällä, vaan hallitus on myös panostanut oman varainhankinnan tehostamiseen ja järjestön rakenteiden selkiinnyttämiseen. On käynnistetty toimia, jotka jo nyt tuovat järjestölle kokonaissäästöjä, mutta myös yhtenäistävät toimintaa. Tällaisia ovat mm. varainhoidon kilpailuttaminen, johtamisjärjestelmän selkiinnyttäminen, palkanlaskennan palvelukeskuksen perustaminen ja tilintarkastuskäytännön yhtenäistäminen.

Yhdessä piirihallitusten kanssa järjestön hallitus on korostanut yhteisen hyvän periaatetta Punaisen Ristin toiminnassa. Kun meillä kaikilla on perustana Punaisen Ristin perusperiaatteet, yhdessä sovitut ja yhteiset tavoitteet ja hyvällä yhteistyöllä toimimme ihmisten ja samalla koko järjestön parhaaksi, ovat tulokset varmasti aikaisempaa paremmat. Yhdessä olemme entistä merkityksellisempiä.

Katastrofivalmiuden, onnettomuuksien ennaltaehkäisyn ja ensiapukoulutuksen tehostamisen lisäksi kotimaan toiminnan keskeiset kysymykset ovat liittyneet ikääntymiseen, yksinäisyyden torjuntaan ja maahanmuuttokysymyksiin. Hallitus on huolestuneena seurannut, miten asenteet ja puheet maahanmuuttokysymyksissä ovat vuosien aikana kovenuneet. Suvaitsemattomuuden ja rasismien lisääntyminen on asia, jossa Punainen Risti ei voi tehdä minkäänlaisia kompromisseja. Ihmisten keskinäinen yhdenvertaisuus on arvojemme ytimessä. Onkin hyvä, että olemme saaneet johdettavaksemme uuden, monivuotisen, rasisminvastaisen ohjelman. Ihmisten asenteiden koveneminen näkyy myös siinä, että heikommassa asemassa olevien auttamista ja tukemista ei enää nähdä yksiselitteisesti myönteisenä ja hyväksyttävänä asiana. Tämän takia hallitus pitää tärkeänä sitä, että Punainen Risti jatkossakin puolustaa näkyvästi inhimillisiä arvoja ja humanitaarisia periaatteita.

Suomen Punainen Risti on myös maailman laajuisesti merkittävä auttaja. Joka viidennessä maailman maassa olemme kehittäneet terveydenhuollon tai katastrofivalmiuden osaamista kehitysohjelmien kautta. Katastrofien ja sotien vuoksi humanitaarista apua on annettu Haitilla, Afganistanissa, Filippiineillä, Sudanissa, Syyriassa, Irakissa ja monissa muissa näkyvissä operaatioissa, mutta myös monissa sellaisissa kriiseissä, jotka jostain syystä eivät meillä suuria otsikoita nosta.

Jäsenten ja Punaisen Ristin tukijoiden avulla Katastrofirahastoon kerätään varoja, jotka yhdessä valtiovalan tuen kanssa ovat nostaneet Suomen yhdeksi suurimmista auttajista Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun maailmassa. Jälleen viime vuonna olimme suurin avustustyöntekijöitä lähettävä kansallinen yhdistys.

Suomalaisen yhteiskunnan tulevaisuusvisiot osoittavat, että Punaisella Ristillä ja muilla kolmannen sektorin toimijoilla tulee olemaan kasvava merkitys ihmisten arjen tukemisessa. Tämän takia hallitus on vahvistanut mm. Nuorten turvatalojen ja Kontti kierrätystavarataloketjun toimintaa.

Punaisen Ristin suurimman laitoksen eli Veripalvelun hallinnon, vastuukysymysten ja päätöksentekoprosessien selkiinnyttäminen on ollut järjestön hallitukselle tärkeä hanke. Suomen Punaisen Ristin hallitus katsoo onnistuneensa hyvin toteuttamaan Lahden yleiskokouksessa asetetut tavoitteet.

Valmius ja varautuminen

Punaisen Ristin keskeisen kotimaan toiminnan eli auttamisvalmiuden kehittäminen on selvästi jo nyt lisännyt toimintakykyämme kautta maan. Valmiussuunnittelussa on selkeytetty sitä, mitkä ovat auttamisen voimavaramme ja miten saamme ne tarvittaessa tehokkaasti käyttöön. Osastot ovat ottaneet asian omakseen ja valmiussuunnitelmansa on tällä yleiskokouskaudella saattanut ajan tasalle 91 % osastoistamme.

Osastoverkostomme on osastojen yhdistymisten kautta vahvistunut, kun on luotu toimiva alueellinen valmius ja hiipuneitakin osastoja on aktivoitunut toimintaan uudelleen ja jotkin pitkään nukkuneet osastot on lakkautettu.

Äkillisissä auttamistilanteissa Punaiselta Ristiltä on entistä enemmän kysytty ensihuol-
lon ja henkisen tuen osaamista. Punaisen Ristin vapaaehtoiset osallistuivat mm. kesäl-
lä 2013 Laukaan Vihtavuorella syntyneen räjähdysvaaran vuoksi evakuoitujen ensihuol-
toon ja kuluneen kevään aikana tämä koettiin Satakunnassa, jossa vapaaehtoisia tarvit-
tiin muutaman päivän kuluessa niin tulipalon uhrien tukemisessa kuin Jämijärven lento-
onnettomuuden uhrien omaisten henkisenä tukena. Vuonna 2013 valmiusharjoitus Sy-
däntalvi kokosi lähes 10 000 toimijaa ja toi muun muassa ystävätoiminnan toimijat entis-
tä vahvemmin osaksi auttamisvalmiuttamme myös äkillisissä tilanteissa.

Yksinäisyyden lievittäminen ja etenkin ikäihmisten hyvinvoinnin vahvistaminen on ol-
lut yksi kotimaan auttamistoiminnan tärkeimmistä kysymyksistä. Ystävätoiminnastamme
tukea saa vuosittain noin 25 000 ihmistä yli 8 000 vapaaehtoisen voimin. Hienoja pai-
kallisia onnistumisia on koettu muun muassa Länsi-Suomessa, jossa vuoden 2013 aika-
na onnistuttiin rekrytoimaan satoja uusia vapaaehtoisia. Hyvä esimerkki on Kokkola, jos-
sa SPR:n vapaaehtoistoiminta on laajentunut ainutlaatuisella tahdilla: toiminta on lähes
nelinkertaistunut muutamassa vuodessa, vuoden 2011 40 vapaaehtoisesta tähänhetki-
seen 150:een.

Nuorten tavoittaminen vapaaehtoistoimintaan on ollut huolen aiheena. Innostavia on-
nistumisia on koettu kouluyhteistyössä, esimerkkinä maahan muuttaneille nuorille tukea
antavat Läksyhelppi -kerhot, joita on yleiskokouskauden aikana syntynyt kolmisenkym-
mentä.

Monikulttuurinen toiminta ja maahanmuuttajien kanssa tehtävä työ mm. kuntiin saapu-
neiden kiintiöpakolaisten tukemiseksi on laajentunut yleiskokouskaudella useiden hank-
keiden myötä. Inhimillisyyden arvoja edistämään on käynnistynyt Ei rasismille – verkos-
tohanke, jota Punainen Risti koordinoi. Kaikkiaan rasisminvastainen toiminta ja yhden-
vertaisuuden edistäminen ovat nousseet entistä näkyvämmiksi vaikuttamisen teemoik-
si. Rasisminvastainen viikko kolminkertaisti kuluneena vuonna paikallisten tapahtumien
määrän noin 150 tapahtumaan. Yhä useampi osasto haluaa olla näkyvästi mukana rasis-
minvastaisessa toiminnassa. Tätä näkyvää toimintaa myös hallitus on kannustanut.

Jäsenmäärä jatkoi nettolaskuaan, mutta yleiskokouskauden loppupuolella myös muita
uutisia jäsenyydestä kuultiin. Vuonna 2013 uusia jäseniä liittyi yli 4 300, mikä on nousua
kahteen aikaisempaan vuoteen. Jäsenmäärän kehityksen suunta kääntyi kahdessa piiris-
sä: vuonna 2013 jäsenmääräänsä kasvattivat sekä Oulun että Savo-Karjalan piirit.

Punainen Risti näkyy ja vaikuttaa

Ihmisten mielikuva Suomen Punaisesta Rististä johtavana ja luotettavana humanitaarise-
na toimijana ja kansalaisjärjestönä on edelleen vahva. Se näkyy paitsi tuoreen viestintä-
alan tutkimuksen tuloksissa myös ihmisten antamien avustustyötä tukevien lahjoitusten
selvänä kasvuna.

Punaisen Ristin viestintä on Taloustutkimuksen toukokuussa 2014 valmistuneen järjes-
töviestintätutkimuksen mukaan toimialan ykkönen, kun lasketaan yhteen tutkimuksessa
selvitettyjen viestinnän kaikkien osatekijöiden arviot.

Näitä osatekijöitä ovat mm. luotettavuus, avoimuus, nopeus, ymmärrettävyys ja ammatitaito. Yleisarvosanalla mitattuna Punainen Risti on kolmannella sijalla heti Planin ja Unicefin jälkeen. Punainen Risti on palannut yleisarvosanan keskiarvossa vuoden 2011 tasolle (8,3), joten Veripalveluun liittyneen negatiivisen julkisuuden vaikutukset ovat lähes väistyneet.

Koko viestintäsektorin nopea kehitys ja sähköisen viestinnän voimakas lisääntyminen näkyy myös Punaisen Ristin viestinnässä. Eri kanaviin pirstoutuva viestintä vaatii järjestön eri tasoille lisää resursseja, mutta myös uudenlaista osaamista. Etenkin toiminnan ohjaamiseen ja kannustamiseen liittyvän sisäisen viestinnän kehittämiseen on tulevana vuosina panostettava.

Järjestön varainhankinta on edennyt kaiken kaikkiaan suotuisasti. Suurimmat investoinnit ja samalla pitkän tähtäimen tuotot ovat liittyneet kuukausilahjoittajahankintaan. Yleiskokouskauden alussa järjestöllä oli noin 13 000 kuukausilahjoittajaa ja vuoden 2013 lopussa yli 30 000 kuukausilahjoittajaa. Lahjoittajat ovat ottaneet erittäin positiivisesti vastaan uuden mahdollisuuden tukea kuukausilahjoituksilla myös kotimaan toimintaa, vaikka perinteinen Punaisen Ristin kansainvälisen avustustoiminnan tukeminen onkin edelleen suositumpaa.

Järjestön hallitus on tehnyt paljon työtä Nälkäpäiväkeräyksen vauhdittamiseksi. Keräyksen kokonaistulos on muutaman vuoden ajan laskenut neljännesmiljoonan ja tavoiteltua kasvua ei ole vielä saavutettu. Viime vuonna keräys tuotti 2,12 miljoonaa euroa. Liian usein osastoissa keräystä järjestää vain yksi ihminen ilman osaston kokonaisvaltaista tukea. Vuosikausia keräyksiä järjestäneet keräysjohtajat toivovat rinnalleen uusia resursseja.

Nälkäpäiväkeräys on yksi järjestömme lippulaivoista ja tutkimusten mukaan suomalaisten parhaiten tuntema yksittäinen keräys. Alkavalla uudella yleiskokouskaudella Nälkäpäivä tulee nostaa jälleen sille kuuluvaan arvoon koko järjestössä ja siihen tarvitaan kaikkien panosta.

Suurin yleiskokouskauden yksittäinen katastrofikeräys liittyi Filippiinejä runnelleen Haiyantaifuunin jälkeiseen avustustyöhön, johon suomalaiset lahjoittivat 1,9 miljoonaa euroa. YLE:n ja Mannerheimin Lastensuojelu Liiton kanssa järjestettävä Hyvä Joulumieli -keräys on vakiinnuttanut paikkansa vähävaraisia lapsiperheitä joulun alla tukevana keräyksenä. Nyt siihen ovat lähteneet mukaan myös kaikki suomalaiset kauppaketjut.

Yleisradion yhdeksän järjestön kanssa toteutettavan Nenäpäivä-keräyksen bruttotuotto on vuosi vuodelta lisääntynyt ja vuonna 2013 se oli 3,16 miljoonaa ja nettotulos noin 2,5 miljoonaa euroa. Punaisen Ristin viime vuoden osuus 274 000 euroa käytetään terveellisten ja turvallisten elinolojen kehittämiseen Burundissa ja Boliviassa. Vuosittaiset pääkampanjamme Ystävänpäivä, Rasismin vastainen päivä ja Punaisen Ristin viikko ovat saaneet osastot hienosti liikkeelle. Yrityskumppaneista S-ryhmä, LähiTapiola ja Accenture ovat olleet merkittävimmät tukijamme, lisäksi kymmenet yritykset ovat tukeneet järjestömme toimintaa niin valtakunnallisesti kuin paikallisestikin.

Järjestön laitokset

Veripalvelu

Suomen Punaisen Ristin Veripalvelu on vastannut turvallisesti, luotettavasti ja taloudellisesti maan verihuollosta. Työtä on kuitenkin riittänyt runsaasti. Verivalmisteiden käyttö on vähentynyt Suomen sairaaloissa parin viime vuoden aikana ja samalla Veripalvelun talous on ollut koetuksella. Veripalvelussa sopeutettiin toimintaa sairaaloiden muuttuneita tarpeita vastaavaksi ja talous saatiin tasapainoon. Toimintaa organisoitiin uudelleen niin verivalmisteiden ja palvelujen tuotannossa kuin verenluovutusverkostossa. Näkyvin uudistus oli päätös korvata kahdeksan kiinteää verenluovutuspistettä liikkuvan veripalvelun toiminnalla. Muutos onnistui ja suljettujen toimistojen paikkakunnilla on pystytty keräämään verta yli ennakkoidun tavoitteen. Näillä paikkakunnilla on myös uusia ihmisiä liitetty auttamisen ketjuun. Vuonna 2013 yli 130 000 henkilöä luovutti verta Suomessa ja verenluovutuksia kertyi yli 220 000. Luovuttajia tarvitaan yhä lähes tuhat joka arkipäivä, jotta sairaaloille voidaan toimittaa kaikki niiden tarvitsemat verivalmisteet.

Kontti-ketju

Kontti-ketju jatkoi laajentumistaan. Avasimme uudet yksiköt Turkuun vuonna 2011 ja Vantaalle 2012. Kontin liikevaihto oli vuonna 2013 yhteensä 8 miljoonaa euroa ja tulos 2,5 milj. euroa. Konttiketjun tuloksesta 50 % jaetaan piireille kotimaiseen ohjelmatyöhön, 25 % Katastrofirahastoon ja 25 % Kontin kehittämiseen. Yleiskokousjaksolla ketjun kehitykseen toi uutta voimaa yhteistyökumppani Accenture, joka osana yhteiskuntavastuutaan on veloituksetta ohjannut ja tukenut Kontti-ketjun kehitysprojekteja. Ketjun strategisiksi tavoitteiksi määriteltiin vuonna 2012 kasvu laajentumisen kautta, taloudellinen menestys ja tulokellinen työllistäminen. Tehdyt linjaukset ja uudet roolit alkavat näkyä käytännön työn selkeytymisenä niissä raameissa, jotka Kontin alati muuttuva työyhteisö sallii.

Työllistämistoiminta

Työaskel -projekti päättyi vuonna 2012, jonka jälkeen työllistämistoiminnan kehittäminen Punaisessa Ristissä on entistä selkeämmin ollut Konttiketjun vastuulla. Kontti voi tarjota vuosittain palkkatuetun työpaikan yli 1 000 pitkäaikaistyöttömälle. Kontti-työntekijöiden mahdollisuudet koulutukseen työjakson aikana ovat parantuneet, esim. myynnin ammattitutkinnosta on tullut kiinteä osa Kontin toimintaa.

Nuorten turvatalot

Nuorten turvatalojen rooli 12-19 -vuotiaisiin erikoistuneina kriisityön keskuksina on korostunut ja useat paikkakunnat ovat olleet kiinnostuneita turvatalon saamisesta omalle paikkakunnalleen. Valitettavasti kuntien tai Punaisen Ristin taloudelliset resurssit eivät ole kuitenkaan toistaiseksi mahdollistaneet verkoston laajentamista.

Monelle nuorelle, mutta myös heidän vanhemmilleen, jokapäiväisten rutiinien ja asioiden hallinta on vaikeaa. Nuoria hakeutui turvataloihin jäätyään muiden palveluiden ulkopuolelle oman vähäisen elämänhallintansa ja jaksamattomuutensa takia. Nuorten turvatalot tekivät palveluohjausta eli ottivat suoraan yhteyttä eri auttajatahoihin, jotka tarjosivat nuorille tarvittuja palveluita.

Kuluneena vuotena erityisesti perhetyön tarve korostui. Taloudellinen epävarmuus ja työttömyyden pelko vaikuttivat perheiden hyvinvointiin. Asunnottomien nuorten määrän lisääntyminen näkyi erityisesti Helsingissä ja Tampereella.

Suomen Punaisen Ristin hallitus yleiskokouskaudella 2011-2014

Järjestön hallituksen puheenjohtajana toimi Erkki Liikanen, varapuheenjohtajina Pirkko-Liisa Ollila, Christel von Frenckell-Ramberg ja Eero Rämö.

Hallituksen jäseninä olivat Elisa Bloigu, Hannu Harri, Irmeli Metsänen, Maria Pietikäinen, Aino Rubini ja Alpo Tanskanen.

Hallitus kokoontui yhteensä 27 kertaa toimikautensa aikana.

